

TELEGRAFUL ROMAN.

Nº 7. ANULU XVI.

Telegraful este de done ori pe septembrie : Joi și Dumineca. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditora foie pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditor. Pretulul prenumeratii ne pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte partii ale Transilvaniei și pen-

tru provinciele din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, și tieri straine pe unu 2 fl. pe $\frac{1}{2}$ anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se plasesc pentru intea ora cu 7. cr. situl, pentru a doua ora cu 5 $\frac{1}{2}$ cr. și pentru a treia repetire cu 3 $\frac{1}{2}$ cr. v. a.

Sabiu, in 25. Ianuariu (6. Feb.) 1868.

Referintele rurale.

Starea tinerimii agricultore pâna la 1848 a fostu statuaria, propasirea in ceea ce privesc vre-unu ramu de agricultura eră mai cu nepuntintia. Apesamentulu acestu greu nu a incetat a-si areta urmările sele si dupa delaturarea iobagimei si a altor referintie tiermuritorie in desvoltarea agriculturii.

In decursu de mai 20 ani din urma inca s'a făcutu prăputinu. Ceea ce s'a făcutu se reduce la comassarea facuta in unele otare, cătu cu voi'a cătu fără voia locnitorilor in totalu, si ierasi cătu cu oservarea si cătu cu neoservarea intereselor impromutate intre fostii posesori si fostii coloni.

In tempurile mai păspete s'a aretat in unele părți ale tieri, cestiuni, cari stau in legatura strinsa cu regularea referintelor rurali, precum d. e. regularea tinerei vitelor. Aceste după cătu ne suntu cunoscute au de scopu a tiermurilor dreptulu de pasiune pre locului comunu dupa proporțiunea contributiunei pre mosfă particularia. Acăsta mesura cercetata mai cu de ameruntulu, duce numai la a-celu sfersit, ca locnitorii unei comuni suntu dela partea carea e a tuturor de o potriva, eschisi séu tiermuriti in bucuria de folosintia ei, dupa censulu ce i-lu da contributiunea ce o platesce.

Asă ne-am străcurat pâna in tempul de fată, cându vedem ca numai luni mai avemu de numerat pâna sa intre drumul de fer in tiéra.

Dara sa abstragemu dela impregnarea acăsta din urma si sa ne punem dinaintea ochilor numai curat si simplu interesele tieranilor nostri si vomu astă, ca acelea trebuiescu mai multu considerate. Scaderea mosiei in pretiu si inmultirea seracime ne arata ca trebuie sa existe in referintele rurale séu in referintele dela tiéra, unde va trebun reu, carele trebuie delatoratu.

Pamentul nostru e relativu fără bunu, climă e priințiosa si asiă directiunea carea aru trebui data agronomiei nôstre sa nu se marginescă nicu decum pre lângă mesuri, cari se dovedește o angustime de inima din partea unoru pessimisti, ci ea sa sia sincera, avendu dinaintea ochilor folosirea fără căruia petecu de pamant asia, dupa cum cernu insusirile lui si climă in care se află.

Spre ajungerea unui atare sfersit aru trebui, că inteligintă nôstra, cu deosebire cea dela tiéra, sa dea mai multa atentiune tuturorui impregnărilor, in cari se află astă tieranima nôstra, sa o studieze si sa o pună pre terenulu discussiunei publice, pentru că sa poată veni la ivela gresielele de indreptat si apoi sa se si indrepteze. Aru trebui sternit in insii tieranii agricultori ide'a de a cugăt mai seriosu asupra imbunatafrilor ce suntu de a se face in lucrările loru, că acele sa sia mai spornice si mai cu putina truda sa le aduca mai multu castig. La acăsta s'aru insiră fără potrivitul ide'a unei reunioni din agricultorii nostri mai harnici, carii in combinatiune cu esperintele ce le facu ei in tote dilele sa introduca amelioratiunile potrivite cu locul si cu productulu ce vreau sa-lu castige pre unu locu.

In tipulu acesta tote innoirile căte aru ave locu pre terenulu agriculturei in tiéra nôstra, aru si statonice si progressivu inaintatōre in starea materiala, pre candu déca innoirile voru veni că o revolutiune dîntr'odata, apoi si pre acestu terenu si potu ave efectulu, ca resultatulu sa sia pentru viitoru nesiguru si pentru tempul revolutiunei agronomicice neroditoriu.

Premitemu aceste putine cu privire la referintele nôstre rurale in sperantia, ca in venitoriu vomu ave ocasiune a reveni mai detajat si asupra acestei

cestiuni atât de momentos, carea déca nu va intrece alte cestiuni vitale, celu putinu tine drépta cumpena cu ele.

Până a nu incheia adaugem si impregurarea, ca universitatea nationala din fundulu regescu, in sessiunea de fată, a luata seriosu a măna cestiuna agraria, carea taie fără adencu in referintele rurali. Vomu incepe cu nrclu de astadi a publică operatulu ei in privint'a acăstă asupra căruia chiamăm atențiunea publicului nostru, déca nu de alta, baremu pentru că sa vădă, ca lumea nu mai stă in locu, ci incepe a se ocupă seriosu de ramulu a-cestu insemnatu socialu, precum e agricultură.

Evenimente politice.

Sabiu 24 Ianuariu.

In delegatiunea unguresca, carea a avutu siedintia in 31 Ianuariu a respunsu ministeriulu, "comunu", la interpellatiunea facuta de Kerkapoly si Ghiezy asupra numirei in testul germanu "ministeriulu imperial" si nu că in celu ungurescu "comunu". In respunsu se dice ca numirea: imperialu nu cuprinde alta in sine decătu activitatea afaceri-comune estinsa asupra amenduorii părtilor monarhiei. In contra altor felui de intellesuri si explicări protestă ministeriulu. Mai incolu arata, ca se va sili a castiga si barbati magiari, cari sa facă parte din personalulu ministerial. In privint'a ministeriului de resbelu se provoca la § 9, 10, 11, 15 si 40 art. XII de lege din 1867, care lege nu permite stirbirea dreptului legislatiunei unguresci in privint'a sistemei de operare.

Cartea cea rosă inca nu s'a fostu asternutu pâna la 1 Fauru delegatiunilor. Se dicea ca in decursulu septembriei acesteia se va asterne si se mai adauge si aceea, ca ea va lferă unu materialu voluminosu pentru scrutatorii politici.

Dela diet'a Croaciei aflamu ca deputatiunea regnicolara pentru diet'a din Pest'a e déjà alăsa si dupa ce-si va primi acreditivele votate de dieta va pleca la Pest'a. O deputatiune e dusa că sa predea Majestătiei Sele adresă dietei la rescriptul convocatoriu. (Se publica projectul mai la vale). Siedintele dietale se voru continua dupa ce deputatiunea dusa la Maj. Sea, va depune la presidiulu dietalu reportulu deputatiunei de adresa.

In lumea politica din afara domnesce si acum linisce. In Berlinu se occupa representanti'a adunata acolo cu espropriatiunile principilor detronati in favorea Prusiei si Germaniei.

Din France, nu s'a adeverit. Camer'a si urmeza siedintele sele si in siedint'a dela 1. Februaru ministeriulu Menabrea impartasiesce comerei ca Principele Umberto se casa'oresce cu princés'a Margareta. La acăsta seire, camer'a numai decătu decide o deputatiune spre a felicit'a pre regele intr'o adresa pentru acestu evenimentu placutu familiariu.

Lovirea de statu in Itali'a, publicata de la France, nu s'a adeverit. Camer'a si urmeza siedintele sele si in siedint'a dela 1. Februaru ministeriulu Menabrea impartasiesce comerei ca Principele Umberto se casa'oresce cu princés'a Margareta. La acăsta seire, camer'a numai decătu decide o deputatiune spre a felicit'a pre regele intr'o adresa pentru acestu evenimentu placutu familiariu.

Tropele francese din statulu bisericescu inca nu se departa de acolo, ci numai se reduc.

Scirea despre retragerea consulilor si inlocuirea loru cu insarcinati de afaceri langa guvernulu din Bucuresci se repete.

Camerile Romaniei au terminat cu verificările deputatilor. Precătu scimu respuse suntu alegările gener. Florescu, Cesar Boliacu si Iepurénu. Adresele camerilor le reproducem moi la vale.

Cuventul de tronu alu principelui Carolu e comentatul forte favorabilu de pres'a francesa. Re-

producem unu passagiu din la France dupa "Romanul" in urmatorele:

"Prințipele Carolu arata prin cuvintele si prin actele săle ca are inteligintă situatiunii săle sa nevoilelor Romaniei. Se vede ca Elu nu intențeaza a stabili unu guvern de palatu, camarila său de coteria, ci unu guvern in adeveru naționale. Elu voiesce a se radimă pe naționă română, ieră nu p'va casta. Poporul român îlu intielege si-lu inconjora cu viuile săle simparthie. Mareea partida liberala care a luat mai cu séma parte la intemperie a novei ordine de lucruri in România, reprezinta cu fidelitate dorintele poporatiunilor. D'acel prințipele s'a convinsu ca numai in intinlegere cu acăstă partida, si nu cu partit'a boereasca, trebuie se lucrede la prosperitatea si marimea tierei. O nouă era de justiță si libertate se deschide pentru România că si pentru Ungaria. Orientele se pregatesc pentru nove destine."

Delegatiunea unguresca.

Siedint'a III. din 25 jan.

Dupa cetirea si autenticarea protocolelor celor două siedintie trecute, presedintele face cunoscutu, cumca intrebandu pre cale telegrafica pe delegatul Georgiu Bartală, ca voiesce a si-sustine mandatulu de delegatul său ba? respectivul i-a respunsu, ca nu a renunciatu de la postulu de delegat, ci fiindu morbosu e silu a absentă pre unu tempu din sinulu delegatiunii.

Kerkápoly reportorul comisiunii esmisă in cauză regulamentul cetește raportulu despre regulamentu delegatiunii. In proiectulu de regulamentu se dice, ca ministrii comuni, suntu oblegati a fi de fatia la siedintele plenarie, asemenea si in a desfăștelor comisii, spre a da deslusiri in causa de lipsa. La dorint'a a 8 delegati—cându majoritatea ar si pusa la indoie—sa se dee votare nominal.

Presedintele, ministri si 8 delegati au dreptu a propune siedint'a secreta. Cându delegatiunile ambelor parti voru tiné siedintie la olalta, aceste voru fi publice. In astfelu de siedintie va presidiá cându presedintele delegationii magiare, cându alu celei germane—după sorte.

Dupa cetirea reportului, presedintele declara, ca va dispune litografarea regulamentului in mai multe exemplare, cari le va imparăti intre delegati in diu'a urmatória.

Dupa o pauza de căte va momente se sculă Becke ministrul si rostindu in limb'a magiara cu-vintele urmatorie: Préstimate dle presedinte! te rog a le ceti acestea, predede bugetul presedintelui delegatiunii magiare. Incidentele acesta su salutatu cu strigari de "éljen" din partea delegatilor magiare si din galeria, care era indesuita de ascultari.

Presedintele da cetire epistolei ministeriului in care proiectul bugetariu se recomenda delegatiunii spre desbatere. Propunerea bugetaria se impară intre delegati.

In siedint'a IV tienuta in 27. jan. s'a luat la desbatere proiectul de regulamentu si s'a si primiu.

"Conc."

Proiectu statutariu privitoriu la regula-rela relatiunilor agrarie in fundulu regescu.

Spre a face drumu transitiunei din starea de pâna acum a legaturei sociale a pamentului in comune fundulu regescu la libera exploatazionei a proprietatei prin regularea folosirilor comune, si spre a inlesni segregarea unoru pamentari singulare din comunitate că o imbinare, care nu impiedeca introducerea unei metode mai corecte de economia,

se publică următoarele determinații din partea confluului național săescu între marginile dreptului său municipal de legislație și cu confirmarea înaltului regim unguresc.

Sectiunea întâi.

D e s p r e c o n t i n a t i u n e a f o l o s i r i l o r u c o m u n e d e p â n a a c u m .

§ 1 Dispoziția de pâna acum despre prelucrarea și pasiunarea comună în comunele fundului regescu, rămâne și de acă înainte în valoare după obiceiul de pâna acum usitat.

Pentru transformarea și radicarea aceloră într-un hotăr singular sunt următoarele determinații prescrise:

Sectiunea a două.

D e s p r e r e g u l a r e a și s c h i m b a r e a f o l o s i r i l o r u c o m u n e .

§. 2. a) Dispoziția privitor la prelucrarea comună. Comuna are în privința folosirii comune a proprietății relasate ei de a determină dispoziția de prelucrare în schimbul corespondentului pentru întregul hotăr său pentru părți singulare a aceluiasi, și în legătură cu același are de a regula căile spre a se putea neimpedea apropia de tineri și spre a le putea aperă, său spre a se așiedă căli nouă prelungă dreptulu espropriatului în bani.

§ 3. La regularea același de căli este comună numai atunci indatorată, de căci este de pretinde de către unu număr de proprietari, a căror planuri productive cuprind celu puțin jumetatea planimetriului *) hotărului său a aceluui despartimentu și dreu, între marginile căroră suntu drumurile asiediate.

§ 4. Desdaunarea respectiva este de a se face pentru planurile espropriate din mijloace comunale.

§ 5. b) Dispoziția privitor la pasiunarea comună. O regulare în cauză pasiunării comune de vite este de a se face din partea oficiului, în data ce într-o comună intrevine unu număr de proprietari pentru aceea, și a căror proprietate cuprind mai mult de jumetatea ariei a agrilor și luncilor cari suntu de a se pasiună.

Pasiunea de vite în câmpurile relasate folosirii comune este de a se regula în casul acesta după proporția proprietății fia-căruiă intrebuințata de elu că pasiune comună, și conform acestei este de a se determină numerul și soiul vitei de pasiune, corespondentul locului și temporului.

Totu deodata este de a se regula pasiunea de vite și chiaru în locul de pasiune a comunei și acă este de a se mesură participarea omului din comună după proporția intregei loru proprietăți interne și externe aflatore in hotăr.

§ 6. Dispunerea libera a fia-căruiă despre dreptul său de pasiune. În data ce pasiunea comună este regulată într-o comună după premergă-

*) catalimea planului său suprafacică.

torulu § 5, să în libera voia a fia-cărui proprietari, de a se folosi insusi de dreptulu său de pasiune în mesură lui cuvenita, său alu lasă și altui.

§ 7. Trecerea ciurdei și oprirea pasiunii singulare. Fia-care comună are de a imparti în ciurde vitele admise la pasiune după trebuinta și imprejurări locale, și ciurdele are a le da sub privighierea pastoriului tocmitu și juratu de către degetatoria.

Aci este de a se determină, ca căte ciurde suntu de a se formă, și unde are se fia pasiunea, și cărei ciurde are fia-cără locuitorul alu comunei de a-si predă vitele sele.

Nu este permisă că membrii singulari ai comunei se mână vitele loru după placere la pasiune, ci suntu adstrinsi, a incredintă acestea pastoriului loru însemnatu.

Sectiunea a treia.

D e s p r e s e g r e g a r e a p a m e n t u r i l o r u d i n c u r s u l u c o m u n u d e p r e l u c r a r e și p a s i u n a r e .

§ 8. I. Liberarea pamenturilor singulare. a) Prin proprietari singulari. Fia-care proprietari de mosia este îndreptatuit, a detrage ogorulu și luncă sea prelucrării și pasiunării comune, în data ce unu din recerintele următoare susista:

1. De către pamentulu respectivu are o aria combinată de celu puținu cinci jugere la 1600 stângini=cuadrati.

2. De către pamentulu respectivu, fia acelă și sub mesura de jugere, intra în categoriă unui pamentu dejă inchis, său și neinchis, eschidiendu insa despartimentul acesta cursulu de pasiune, său de către este lipit de comuna (lungă case regulate său grădini) săa la marginea hotărului comunalu.

3. De către după poziunea lui se poate intrebunită ca vinea, pomeria, plantare de hemeiu său alte proiecte, de o meseria economică (tiglaria etc.) său la alsfeliu de intreprindere industrială (fabrica etc.)

§ 9. b) Prin mai multi proprietari învecinatii. Sub condițiile aduse în § precedent, compete aceeași îndreptatire în comună și mai multor posessori de pamenturi combinate, în data ce acestia s-au intlesu mai înainte în privința același.

§ 10. c) Prin arendări. Cu învoirea proprietarilor comunali, și a arendarilor trebuie să fia îertata segregarea pamenturilor din metodă lucrării comune în modul de mai susu.

§ 11. II. Prin proprietari și arrendatori de părți întregi de hotăr. Supt atinsele condiții din § 8 și 9 încă și unu despartimentu întregu a hotărului său o parte a acestui, se poate detrage respective segregă comunei lucrări și pasiunări, în data ce oră pamenturilor a acelora proprietari de mosia său arrendatori, cari ceru acesta segregare, întrece mesură jumetate a partei de hotăr segregande.

§ 12. Inchiderea mosielor (planurilor) separate. Mosiele separate și de aceea detrase metodei de economia comane au de a se inchide pâna

la începerea manatului de vite, și după ce au săcute oficiului comunale segregarea cunoscută, — prin o ingraditura de celu puținu 2 urme înalte, și fia-cum compusa, numai sa potă cunoște fia-cine pamențulu segregat de atare, și pastori sa potă abate vitele pascătoare dela mosiele separate.

§ 13. Participarea economilor segregati la pasiunea comunei. La regularea pasiunii de vite nu au de a pretinde economii în privința mosielor loru segregate, că ei sa participe la pasiunea comunei, incătu același nu este pe locul comunei.

§ 14. Folosirea pamențulu segregat. Posesorul unui pamentu segregat are voia libera de a-lu lucră și folosi după placerea sea.

Pasiunarea de vite singuratică numai pre acela pamenturi este iertata care suntu inchise bine, și în care potu pasce vitele și fără padă fără periculu pentru pamenturile invecinate.

§ 15. Radicarea de ziduri economice afară de comuna este iertata pre unu complexu de pamentu segregat mai mare, a cărui aria trebuie să fia celu puținu de diece jugere, sub observarea prescrizelor sustătoare de polită și a ordinei de ziduri. (Va urmă.)

Proiectul de adresa della dietă Croatică.

Mai este c. r. apostolica!

1. Dietă regatelor Dalmatia, Croația și Slavonia careain urmarea pré grat. conchiamări a Mai. Tale e adunata in capitala Zagrabia, observau din pré năltulu rescriptu reg. de la 20 opt. 1867, ce i se publica, intentinnea parintesca a Maj. Tale, cumca totă relația de dreptu ale acestor regate ce pâna acu suntu nedeslegate definitivu prin contielegere libera.

2. Ascultandu de provocatiunea Maj. Tale, are de detorintia santa se asternă naintea Tronului Maj. Tale sancte, cu sinceritate deplina și pe calea acesei pré umilite adrese, spresiunea dorintelor ei principale și a parerilor ei, cari o voru conduce în activitatea prestatiori, pré însemnată.

3. Nainte de totă cauta se dâmu esprezisune bucuriei adevărate cu care națiunea regatelor Dalmatia, Croația și Slavonia se inchina omagialu, cu credintă și en supunere Maj. Tale că regelui ei, incoronatul dejă pe basă legală cu corona stului Stefanu.

4. De compatimutu ni ramâne numai accesă, ca poterea nedelaturabilă a relațiilor representanților naționale a acestor regate nu a ingaduitu a-si exercu dreptulu și detorintă ei cea mai sănătă, a conlucră la convențiunea diplomei inaugurate și a participa la actul serbatorescu alu incoronării Maj. Tale, desă nu eră in stare a-si ascunde entuziasmulu cu care națiunea acestor regate au petrecutu și servatul acestu actu solenu.

5.. In străformarea Monarchie intregi, amintita in p. in rescriptu, observâmu ca statul e pus pe acea basă care unică sengura corespunde dreptului istoricu și de statu, oferindu garantă pentru unu venitoriu mai bunu cu statu mai multu, cu cătu

FOIȘIORA.

Dintr'unu Manuscrisu ingalbinitu și învechitu aflatu între scriserile lui Andreiu Muresianu.

(Urmare)

— Esindu din dumbrava, damu pe unu lufisiu, Prin care trecându, prindemu pe suisiu, Pe unu stână de pétro forte nodurosu, Fiindu plaiu ingustu uscatu și petrosu, Cându esimu la verfu, mai nu mai pulému, Si de osteniti ostanu gafaiamu. Pe satia de munte frumosa fagime, Ne fiindu tăiată cându-vă din vechime, Se ivi cu flori de firu incarcata Vesela privela și pré mununata. Scoborându prin tr'ins'a se vedea departe O lunca frumosa și neteda forte. Riuri ca cristalulu din munte esite I dă umediela prin ea impartite. Pestravii din riuri întrecu tota firea, Că nu-i pescui'a nime nicairea. I vedem cum umbra prin apa saltandu, Eu ma bucuramu, fiindu și flamendu Si setosu; gândiamu, se me saturu bine,

Si fiindu ca somnulu apoi lesne vine, Se me culcu, se dormu josu pe éba désa La a unu făgu umbra recorósă, Intre resunarea riurilor iuu Curgându pe supt arbore de venturi batuti. Dar betranulu meu nici de pescuitu 'Mi dede regasu, nice de dormitu. Scoborim sub pól'a muntelui tardiu Lângă resuflarea unui rece riu. Vedem de dirépta o capisce mare, Monumentu cu totulu vrednicu de mirare. Acăstă capisce de pagani zidita Si Damnedieitici "Fortun'a" cinstita. Stengini dône dieci avé in lungime Si patru-spre-diece crucisii in latime. Zidurile ei tari și forte late Zidite din petri mari și minunate Nu avea in côte lasate feresti Dupa rendulu trebei de acum firesci, Ci in virsu de-asupra o gaura mare Rotunda zidita facea luminare. Capisce de multe vécuri ridicata Trebuie a se fia de multu resturnata; De căte nevoi și vremi cu fortune Batuta, lovita, cine ne va spune? Inse stă întręga tota neclatita; Numai într'o côtea fiindu gaurita, O parte de riu print'ins'a curgea, Si pe usi'a ei afara esia! Stelpii cei de usi din pétro ciopliti,

Numai cătu nu stă de totu prevalit; Că se deslipise de zidu, si crepati Stă incă in sosu numai animati. Pragulu de desupt era albu curatu, Intregu, neclatit si de rin spelatu. De pragu din afara, fiindu loculu josu, Cum riulu esia din capisce grosu Dă unu sunetu jaluie cu a s'a esire. Semnulu unui lueru lipit de prieire. Pareti de laturi de ploj se negrise, Si pe une locuri muschi galbini estise. De-asupr'a pe boltă si muschi si paisiu, Si altu felu de erburi crescuse crucisii. La fundulu din susu unu sagu ramurosu Slobodise ramuri pe capisce josu, Din care multu giro pe dins'a cadiuse, Si pe zidu de-asupra putredu se tiesuse, Privim amindoi dreptu din fundamentu La acestu lasatu si vechiu monumentu, Mirandu-ne tare, cum stă nemiscat, De atatia ani fiindu redicatu. A intră in la-intru mie-mi eră frica; Ear' betranulu meu nu gândia nimica; Ci adunându petri, le pune 'n rondu tôte, Si riulu dintr'ins'a in laturi abate. Pe mine me prisec jale si durere De nesocotia acăstă vedere. Nu sciamu, ce facu, stamu incrementu; Intravoiu, său ba, eram indoitu. „Ce te indoiesci? — vina după mine!“

si tieriloru creditarie ale Maj. Tale li s'a datu constitutiune.

6. Conformu acestor'a acésta umilita dieta reuñoscere deplinu necessitatea unitatii de statu a tuturor regatelor si tieriloru de sub corón'a stolui Stefanu, carea (unitate de statu) asemene e intonata de Maj Ta, si carea se basedia pe Santiunea pragmatica den 1723 era de presentu are se devina la validitate in delegatiunile regatelor si a tieriloru de sub corón'a santului Stefanu si in un'a si aceeasi representatiune pentru tote afacerile comune a numiteloru regate si tieri.

7. Din acésta umilita supunere diet'a dechiară ca ea cu placere voiesce sa ocupe in delegatiunea coronei Ungariei locul ce i compete ca unei reprezentatiuni a regatelor Dalmati'a, Croati'a si Slavoni'a, carea (representatiune) se tiene de corón'a Ungariei, numai se incete acésta dubietate in pusestiuni.

8. Inse, pentru a grabi esirea acestei pusestiuni nesuferibile de dubietate, carea impedecea desvoltarea intereselor celor mai sante natunale, si pentru a renoi legatu a stravechia intre regatulu Ungari'a si regatele Dalmati'a, Croati'a, Slavoni'a, acésta dieta umilita supusa apuca ocazionea oferita prin Maj. Ta—tienendu tare la drepturile cardinali constituutiile si la gloriós'a suvenire a trecutului istoric—pentru a incepe—ca natuine libera eu natuine libera—si a deseversi opulu intelegerii si uniunei cu regatulu Ungari'a, in folosulu ambelor parti.

9. La acestu opu diet'a regatelor Dalmati'a, Croati'a si Slavoni'a va avea naintea ochiloru decisiunea respectiva dietala din 1861 ce suna despre regularea relatiunilor nostre fat'a cu Ungari'a, pe care Maj. Ta a astfel de bine a o santiuna pregratiosu, ca punctu de manecare in pertratrile cu Ungari'a, si care decisiune—punendu in prospectu apartinerea regatelor Dalmati'a Croati'a si Slavoni'a la corón'a Ungariei si legatura reala cu Ungari'a—neci e neci poate fi contraria unitatii de statu a regatelor si tieriloru de sub aceeasi corona.

10. Purcediendu din acestu punctu de vedere, acésta dieta umilita supusa nu se indoiesce ca ea, fara scadere, va procură acestei unitati de statu a natuinei o garantia multamitora pentru nedependinta natuinala in privintia la autonomia completa a tierii si la legalatiunea corespondientoria a acesteia, precum si intregitatis propria a tierii.

11. Maj. Ta, fiindu pururea in ingrigire parintesca ga'a a Te invot cu dorintile juste ale natuinalor credintiose, Te vei indurá a recunoscere ca acestor regate, desi se voru impacá cu Ungari'a, nu li va fi cu potintia a se desvolt'a pe calea vietii constituutiile, cum s'aru cadé sa fie, si dupa recerintele timpului ce tare propasiesce, déca partile esentiale constitutive remanu despartite si intregitatea tierii ciuntata.

12. Pentru aceea acésta dieta, avendu deplina

incredeer in inteleptiunea regnarii si in dreptalea Majestatei Tale se arata cu prea umilita rugare: Maj. Ta sase indure pré gratiosu a luá catu mai curendu mesurele corespondentorie precum in privint'a incorporarii Dalmatiei la acestu regatu, asiá, si in privint'a incorporarii cu confiniulu militare in intilesulu repesitelor pré in asecurari, si mai veritosu a acelei de la 8 decembre 1861, si cu atalu mai multu cu catu regularea relatiunilor nostre de dreptu satia cu Ungari'a si cu Monarchia intréga se apropie de scopulu dorit, apropiandu-se si acelu timpu in care si Maj. Ta Te ai induratu a pune in prospectu desbaterea si deslegarea acestei cestiuni.

13. Acésta dieta credintiosa, supusa, desi cunoscere greutatile si pedecile ce sustau la total'a disolvere a confiniului militare, totusi de alta parte si permite a afirmá ca din punctu in punctu se poate face incepitulu desolverei acestui institutu si a incorporarii confiniului milit. la patria, fara a scadé intresulu generale alu Monarchie intregi.

14. Astfelin de disolvare, indeplinita in parte, da unu exemplu stralucit in trecutulu prospetu, cându adeca s'a disolvatu confiniulu mil din Ardelu si cându prin acésta s'a doveditu executarea practica, pentru ca prin aceea nu s'a ivitu atare confusione neci in vieti'a de statu nei in sistemulu de de inarmare.

15. Astfelin de procedura aru corespunde dorintiei vie, necessitatii esentiale si pretensiunilor legale ale natuinei regatelor Dalmati'a, Croati'a si Slavoni'a, si totu odata aru face incepitulu din care la tempu s'aru deslegá spre fericire cestiunea despre total'a incorporare a confiniului militare prin desvoltare naturala.

16. Pre lângă tota bunavoint'a cu care acésta dieta umilita pasiesce cu voia si seriositate la tem'a gigantica imparita de Maj. Ta, — si tine de detorintia constituutiula a nu trece cu tacere preste otarirea provisoria ce Maj. Ta a binevoitou a o emite in rescriptulu pré in dela 20 Oct. 1867 in privint'a alegierilor si a coordinatiunei dietale pentru diet'a presenta a regatelor Dalmati'a, Croati'a si Slavoni'a.

17. Legea pentu alegerea de deputati si pentru coordinatiunea dietala posiede dreptulu cardinalu din fia-care constituutiune, caci atare lege are sa serviesca de baza corpului legalativ.

18. Din acestu motivu, dieta umilita a regatelor Dalmati'a, Croati'a si Slavoni'a, desi are sentieminte deplinu constituutiule, nu poate a nu protesta in principiu contra exercitiarei unilaterale a acestui dreptu cardinalu si in genere a fia-cărui dreptu constituutiul, sustinendo-si dreptulu a luá pre cale constituutiula si in modu constituutiula parte la producerea acestei legi.

19. Dara cumca acésta dieta, conchiamata pe baza unei legi provisorie de alegere, s'a dechiarăt a se apuca de lucru, se spieca ca spre acésta

o provoca alte considerationi inalte politice cari, in privintia la evenimentele avute, ori si ce purcedere opusentiale o considera de conlegata cu scaderea pentru natuinea representata si pentru tiéra; intre altele avendu convingere, ca chiaru dandu-se si a cestei diete ocazione in privint'a acestei legi, se va introduce intre icóna si dieta "decisiunea" pre care Maj. Ta s'a induratu a o intoná in pr. in rescriptul dela 20. Oct. 1867.

20. Diet'a umilita supusa a regatelor Dalmati'a Croati'a si Slavoni'a are firma convingere ca vocea ei, petrunsa de sentiamintele adeverate a umilitu supusitoru, va strabate pana la inim'a parintesca a regeloi si regentului ei, incepe de odata alegerea deputatiilor regnicolare, custatoria din 12 membri, carea numai de catu va luá calea la Pest'a in scopulu presipu, in data ce presidiulu dielei Ung va fi impartasitu dietei despre tramiterea deputatiunei de asemene din partea dietei Ungariei si despre timpulu sosirei ei. Ddieu se protega etc.

Bongardu 18 Ianuaru.

Astazi s'a sevarstu instalatiunea nouului Parochu Ioann Tamasi de confessiunea luterana, asediatu in Bongardu. — Ca unul dintre ospetii de satia mi iau libertatea a descrie rar'a celebrare a dileyi acesteia. Curendu dupa ce suna ora 10 s'a strinsu o multime d. poporu in biseric'a evangeliica luterana de diferite clase, preoti si lumini; — aci au intonat corulu 2—3 piese, in urm'a căroru, D. Parochu evangelicu dela Rusciore intr'o cuventare potrivita au introdusu si presen-tat pre noolu D. Parochu parochienilor sei — rostindu-si vorbere in limb'a romana. — Cătra 12 ore se incepù més'a in localitatea caselor parochiale. Aci vediuránu intre ospetii pre D. Decanu parochulu dela Cristianu, D. parochu dela Sacadale, D. parochu dela Rusciore toti de relig. avang. si D. parochu locale gr. or. din Bongardu, T. Necsi'a; — D. senatoru cercuale de Schuster, D. senatoru de Henrich, D. Dr. de Moefert si alti D. amplioati precum si vre-o căti—va juristi si notari de prin comunele vecine. — In o alta odaia se astă corpulu corla din barbatu de prin vecinele comune, deregatoriele comunali din locu si de prin alte comune, — si alti multi amici si cunoscuti ai nouilui D. parochu fara deosebire de nationalitate. — Eu me astănu la masa in odaia prima, unde, la tempulu seu, s'a tis-nutu urmatorele toasturi: D. Decanu Par. din Cristianu au radicatu unu toastu, in care multiem lui Ddieu ea l'au invrednicit a si ca primulu reprezentant la acéstu festivitate. — D. parochu din Sacadale au uratu in toastulu seu multa sanatate si d'le placute D. Decanu, dorindu-i totu odata de a fi mai de molte că representantulu primul la asemenea occasioni — D. senatoru Schuster cu toastulu seu au multiemitu pronici ca lau facutu vröndnicu a luá parte la acésta celebrare — urându totuodata intregei adu-

Siediendu pe avere cu totulu machinita,
Cu ochi' crentati, galbina la satia,
Crisnindu de mania, pestrit'a la matia.
Asia de flamenda, catu erá sgarcita;
Se tineea de fole cu steng'a perlita.
Aves in dirept'a mucedita pâne,
Si strigá: o vai, ce voiu mânca mane?
I resuná capulu de griji că o óla;
Vedindu cersitorii, o prindea o bôla.
Nu putea dormi, pururea setosa;
Se nu saracésca, cu totulu fricosa.
Vestimentele ei vechi si asumate,
Caci ea le tineea din feti'a tóte.
Cersitorii stă departe de ea,
Si unii smeriti ajutoriu cerea,
Altii blastemá, de ea inproscati,
Raniti de necasuri si tristi, obidati.
Aves lenga dins'a si unu toiaug mare,
Cu care lovi'a pe fiasce-care,
Cându veni'a la d'ins'a aprope cersindu,
Si cu vorbe dulci ajutoriu postindu.
Titul a de-asupr'a capului ei scrisa
Dupa starea ei bine se lovise:
„Asuda, stringe, aduna,
Necasescete nebuna!
„Nu mânca, ci flamendiesce,
Că mórtea si se gătesce;
„Mâne murindu remanu tóte;
„Si sevora rapi de glote“.
(Va urmă)

— Betranulu graescce, —, că didulu stă bine,
Se nu—ti bagi in capu vr'nu gându de surpare
„Că zidulu capisce este forte tare.“
Inramu amindoi, cu mare rapstire
Ispitindu din lintru a capisce fire:
Zidulu pe la usia erá umedosu,
Din partea de riu, care curgea grosu;
Era mai asundu cu totulu curatul,
Limpede frumosu si bine uscatu.
Varulu de pe zidu cu vreme cadiuse,
Si pe rondu in prafu alb u se prefacuse.
Ci acum si prafulu nu erá sciutu,
Fiindu cu tierana mestecatu in lutu:
A boltei feresta de asupr'a pornita
A se surupá, fiindu negrijita;
Direptu ca in lintru, fiindu ca plose,
Crescuse paisiu si verdétia grósa
In fundulu capisce altariu paganesco;
Idolii pe dinsulu parea că traescu.
Altariulu inaltu din petri cioplite,
Dupa malestria si rondu bunu tocmitu,
De marmure siese stelpi 'lu tiepenia,
Si tota frumseti'a i o inmultia;
Se cunosea bine si vél'r'a si loculu
Pe care, la idoli jertfindu, ardea foculă.
Idolulu „Fortuna“ din pétra cioplita
Atat'a de bine erá nimeritul,
Incătu sepatoriulu trebueá se fia
Celu mai minunatu intru malestria:
Orbu foră vedere, redicatu pe róta,
Nestatornic'i a inchipiindu tóta.
Impregiurul ei multe glóte stându
Cerendu ajutoriu si lacrimi versându.

nari fericile și multă sănătate. — Toti vorbira în limbă germană. — D. Parochu locote gr. or. din Bongard Teodoru Necșiu au ridicat unu toastu în limbă română, precum urmează: Prea stimatii Domni și ospeli! Momentul de satia e atât de mare incătu eu vedu ca nu potu astă cuvinte corespundătoare pentru exprimarea celor ce mi-ar fi de servit la aceasta festivitate. — Totusi surprinsu fiindu de unu simț puternic alu animei, indresnește a ridică și ea unu toastu după putintiem. De și astu trebui a vorbi vorbiri că a unor poeti său retorici, — totusi acum voiu remană numai pe lângă unele cuvinte forte simple — dara multu euprindătorie ale invetitorului mai mare alu lumei și a mantuitorului nostru Christosu, carele au disu: „*apaceam ea o dău vóue*” Placute-mi suntu mie forte și băsatu fiindu asiă dara pre acestea cuvinte, ridicu și eu acestu pahară și uredu: că atotu putintele se reverse semenii a cea mai placuta a păcii preste locurilor tierei acestei, atât de sfera politica cătu și de cea eclesiastica, — se o tramita preste națiunile surori astătoare și conlocuitore pre teritoriul acestă alu seumpă năstre patrie Transilvaniă, — că ele sa pasiesca energiosu și cu puteri imprumutate sa corige său sa radice ori-ce cătuori ori-ce reale s'aru ivi. Mai incolo, dicu: ca atotu putintele sa se indure din puterea sea ceresca a dă indelungata sănătate și viația nouilui Domnu parochu impreuna cu scumpa sua consorta, — și adaugu la acestea urarea pentru sănătatea și a fratițatelor popului de două religiuni a acestei miciunie comune, precum și pentru bună intelegeră și fratițatelor a parochilor ei. Deci unu intrețu sa trăiescă! — Domnulu Senatoru Schuster au ridicat unu 3-lea toastu în care multiam cu mare caldura Domnului parochu gr. or. din Bongardu, pentru vorbirea sea ce au cadiutu șpătorilor forte placuta, — postindu și densula a se indeplini urările dise de ante vorbitorulu seu. — Noulu D. Parochu au ridicat unu toastu în limbă română, (dicendu ca în acăstă să poată exprimă mai bine) în care multiem onor. șpăti pentru bună intaloire de astădi, dorindu și dansulu din adencul seu a se implini urările D. Parochu gr. or. Teodoru Necșiu. — aratanduse totuodată cu multă stima și cătra cealalti D. oratori. *) — Unul din șpătorii susamintili.

Principalele române unite.

Projectul de responsu alu camerei Mari'a Ta!

Natiunea română, respundiendu la apelulu săcetu ei, în virtutea prerogativelor Tronului, suntemu fericiti ca intăiele cuvinte ale reprezentantilor ei să fie pentru a exprimă simțiemintele de iubire și de devotamentu pentru Mari'a Ta.

O dinastia asediata pre institutioni democratice și liberali a fostu ideile românilor. Mari'a Ta, aducendu pre tronulu Romaniei virtutile ilustrilor vostru parinti și lucrându cu constantia și neobosire pentru stabilirea sistemei constitutionale, cu toate dificultățile ce incungiua unu nou regim, ai întăritu și mai multu simțiemintele de iubire și de credinția ale natiunei pentru Domnulu seu. Ea nu va uită nici odata ca, în impregițările grele, Mari'a Ta ai remasă nestrămutat in ștărarea de a pestră neclintite libertățile publice.

Că mandatari ai natiunei, suntemu dara datori și fericiti ve a constată ca abă unu anu și jumate de o sincera funcționare a institutiunilor liberali, a fostu destolu spre a aduce o mare schimbare in starea generale a tierei. Printr'o strinsa unire între guvern și natiune, acăsta stare se va imbunătăti din dă in dă mai multu.

Noveiele ce Mari'a Ta le semnalezi, și cari suntu simtite de toti, voru dobendă o dréptă satisfacere. Adunarea natiunale nu va crutiă nici o ostenă spre a caută și a găsi, impreuna cu guvernul Marii Tale, mijlocele cele mai nimerite pentru a aduce toate ameliorările putințiose la institutiunile esistente, a crea noue mijloce de imbunătățiri a condițiunilor morali și materiali ale tierei, și a dă astfelu multiamire tuturor intereselor. Ea se va ocupă indata, și cu seriositate, de toate proiectele de legi ce anuncie guvernul Marii Tale, și cari suntu menite a ne duce la acele rezultate fericite.

Interpreti ai natiunei, lămu aceste obligamente solemne cătra Mari'a Ta, și te asigurămu ca România, incrediatore in simțiemintele pure și gene-

*) Credinciosii din cestiune, Bungardieni, vorbescu toti limbă română, asemenea precum și Rusciorenii și Cerguienii.

R.

rose, in cestiile înalte, in cugetările adeveratu românesci ale suveranului seu, privesc acum cu credinția spre viitoru, și este găta la ori-ce sacrificie, pentru ca tronul, unitu cu natiunea, să poată merge acolo unde ginta și positiunea noastră ne comandă a ajunge.

Sa trăiesc Mari'a Ta! Sa trăiesc România!

Projectul de responsu alu senatului.

Pré Inaltate Dómne!

Plini de iubire și de devotamentu cătra persoană augustă a Marie-V., venim, pré inaltate Dómne, a incungiură tronul cu totă lealitatea și maturitatea ceruta in lucrările năstre.

Că interpreti fideli ai simțiemintelor sincere ce animă pre intregu poporul român, suntemu datori Marii-V. a ve exprimă respectuosu adeverulu, ca tiéră este unanimă a inaltă rugătele sele cele mai ferbinti cătra a totu puterniculu pentru prosperitatea monarhiei, pentru incununarea tinerei năstre dinastie cu toate fericirile domestice, pentru imdeplinirea aspirațiilor năstrelor de stabilitate, unită cu libertatea, pentru consolidarea regimului năstrelor constitutionale, pentru respectul strictu alu legalităției.

Sacrificiile de totu felinu ce Mari'a-V., nu incetăti de a face pentru binele poporului român, suntu in ochii nostri ai tutoră mai multu decătu unu bunu auguru, suntu in adeveru garanția năstrelor cea mai sigura pentru una viitoru fericie.

Fiti bine incredintati M-V., ca despre partea năstrelor concursulu celu mai zelosu nu va lipsi guvernului M-V., pentru a-lu conduce, săra pregetu și in buna credința pre calea cea mai dréptă cătra scopulu la care trebui să tinda ori-ce administrație proba și inteligente intr'unu statu liberu și sub unu Principe magnanimu și liberale.

Suntemu fericiti Mari'a Ta, a ve ură din cuntru animei și viația indelungata pentru binele României și pentru glorificarea crescenda a numelui augustei și strălucitei văstrelor familie.

Cu consiliarii de incredere ai Marii-V. vomu esamină toate cestiunile, intr'unu spiritu de mutuale confientia și de sincera cooperare la soluținea loru, in modul ce ni se va parea mai conformu cu interesele bine intelese ale tierei.

Nu vomu perde, Pré inaltate Dómne, din vedere și ca chiaru cestiunile acele ce concernă cu totul regimul năstrelor interiore, iau proporțiană însemnată indata ce se léga cătu de putinu cu relațiunile năstrelor esteriores.

De aceea dara toate cestiunile de administrație și de legislație, ce cadu in atributiunile năstrelor constitutionali, le vomu tractă, dimpreuna cu ministri Marii-V., animati de acelu sentimentu de prudentia politica care totudină a fostu egida existinției năstrelor năstrelor.

Astfelu, vomu dă atenție năstrelor cea mai scrupulosa cestiunei delicate a strainilor de ritulu Israeltenu, emigrati in tiera, cestiune care nu este nici decum suscitata de vre-o persecuție religioasa; căci acăstă nu aru fi demnă nici de traditiunile năstrelor năstrelor in materia de tolerantia, nici de secululu in care traime, nici de regnulu liberale si luminatu alu Marii-V.

Sa trăiti Mari'a Văstra, intru multi și fericiti ani.

Membrii comisiunii: C. Brailoiu, A. Plagino, N. Cretulescu, G. Costaforu, N. Ionescu.

Bucuresci, 17 Ianuarie 1868.

Varietăți.

**) Denumirea Il. S. Dlu Emanuilu Gosdu e numită de membru la tabulă septemvirala.

**) Denumire. Comitele supremu din comitatul Uniadorii contele Kun la cererea propria e miscatul din oficiul seu, și in locul lui s'a denumit L. Barcsay.

**) Serbatore a beserică (și politica?) Din Oradea-Mare nu se scrie: In diu'a de anulu nou comună beserică romana or. si alăse diregatorii sei in personele lor: Nicolae Zsigá jun. Nicolae Diamandi, Iosif Pop și Ioane Filimonu. La botez asistara 150 de ostasi cu bandă întrăga, se dedera salve, s'a intonat i m n u l u poporul. Comună și desclinitu pontificantele și preside consis. S. Bică feceră ostasilor parte de daruri.

„Alb.“

**) (Unu apel). Lad. Tisza, Nic. Papp și Lad. Számi au emis după „M. P.“ urmatu apel cu datul Clusiu in 27 Ianuarie.

„Alegerea de deputatu au urmatu in ordinea

cea mai frumoasa; resultatul alegerei au demonstrat, ca in cetatea năstrelor există o stânga puternica și independentă. Resultatul acestă sa nu-lu lasăma a se maoulă prin scene turbulente și demne de compatisare, precum s'a intemplat Dumineca la amedi și Dumineca văstrela. Noi scim, ca la intemplarea acăstă seriosii alegatori a stângelui nu au participat. Atari turburări nu mai potu perilea onoreea partidelor. Condamnandu cu totu deadinsulu ori-ce misere de soiulu acestă, precum ne-amu exprimat chiaru și dumineca inainte de amedi la locul tumultului, asiă ne linemu și acum de datori năstrelor, a face asupr'a acăstă atentii pre partanii nostri, că cea dintăi datoria a fia-cărui adeveratu barbatu a stângelui este, a impedece atari infatiasi nemătare, rescurarile, turburările nocturne, și stricaciunile. Adevaratul liberalism este tolerant și satia cu opinionea contraria. Legea său preingrijită pentru modulu delaturare gravamenelor de alegere-Traiasca ordinea și pacea, fara carea este imposibila libertatea“.

**) (Laemanncipatiune.) Făgărașiu; Februarie. Cu ocazia serbarei egalei îndrepătării a israelitilor promulgat legalmente in 20 Decembrie 1867, tineu reverendissimul Domn Dr. Cohne o predică de serbatore solemnă. La serbare fura presenti asa de membrii comunei de cultulu israelitănu, magistratul, oficiul districtual, corpulu oficirilor și forte multi cetăteni. Să'a se aduse domnului rabinu in semnu de recunoștința pentru memorabilă oratiune unu conductu de facile.

Asemenea scire aduce și o corospondintă din Alb'a-Iuli'a cu datu 2 Februarie. Comuna de cultulu israelitănu de acă va serbă adi festivitatea emancipării. Cu ocazia această se voru imbrăca 20 de feciori și 20 de fete fara deosebire de confesiune. Spesele respective le au suportat pe calea subscriptiunii israelitenii mai avuti.

Hrm. Ztg.

**) Alalta eri s'a înținut siedintia lunara a comitetului Asociatiunii tranne pentru lit. și cult. poporului romanu.

**) Pragatiride resbelu. Dela frontieră montenegrină de datu 23 Ianuarie. Moutenegrini se prepara cu totu de adinsulu după cum se serie lui P. L. de bataie. Principele Nicola a conchiamătă mai pe toti barbatii apti de purtarea armelor pre campulu Njegosiu, spre a inspică aduștarea loru belica. Stirpe Crastenilor, carea numera 8000 de loptatorii au tramsu ablegati la Cetinje, cu oferirea de a dă principelui ajutoriulu loru, déca acelă se va jură, ca nu va tradă Stirpe Părtei. Regentul Montenegrinilor le-au promis. Diplomati a francesă se straduesc prin principes'a veduvita Darina a reținé pre judele principe dela zelulu seu belicosu. 18000, de puci carabine posede Montenegro, și are curagiul de a ocupă cu acestea întrăga Herzegovina. Starea lucrurilor de aceea este asiă serioasa, căci atât materialu de incendiu s'a acumulat, înțău cea mai mica schintiea trebue se producă de necesitate unu incendiu generalu in Orientu. — De aceea — videant consules!

Nr. 11—1

Concursu.

Pentru ocuparea statuinei vacante de invetitoriu in comunitatea gr. or. Resită-română, ce e ingremiata maritului Comitatu alu Carasiusu și Protopresbiteratului gr. res. alu Oravitei se scrie prin acăstă concursu.

Cu acăstă statuine suntu impreunate urmatorele emolumente anuale:

- a) in bani gală: 84 fl. v. a;
- b) in naturalii: 12 metri de grâu; 24 metri de cucuruz; 100 ponti de clisa; 50 ponti de sare; 15 ponti de lumini; 10 orgii de lemn și 2 juge de pamant.

Doritoriu de a ocupă acesta postu de invetitoriu voru avea a înzestră a petițiile loru concursuale, timbrate după cuvintă, cu estrasulu de botodiu, cu atestatul despre absolvarea cu sporul bunu a cursului pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre serviciulu de pana acum și portarea loru morale și politica; și astfelui indrestrate le voru substerne Venerabilului Consistoriu dreptu maritoriu alu diecesei Caransebesiului pana in 22 Ianuarie a. c. calend. vechiu.

Caransebesiu 16 Ianuarie 1868.

Consistoriul diecesei Caransebesiului.